

Aleš Novotný

ŠEPOT V BOUŘI

ZNÁMÉ MÍSTO, BOLESTIVÉ VZPOMÍNKY
A JEDNO ZCELA NEČEKANÉ TAJEMSTVÍ...

Aleš Novotný

ŠEPOT V BOUŘI

ZNÁMÉ MÍSTO, BOLESTIVÉ VZPOMÍNKY
A JEDNO ZCELA NEČEKANÉ TAJEMSTVÍ...

*Věnováno kamarádovi
Vojtovi Ptačovskému*

Nikdy nezapomenu

*A jak vlastně zapomenout
na někoho nezapomenutelného?*

PROLOG

Když jsi umřela, měla jsi zmizet. Úplně se vytratit. Vyhasnout jako zapálená svíčka ponechaná v prázdný temný místnosti.

Ale to se nestalo. Nějaká tvá část se tu zachytila, tady, na pozemském světě, respektive v mém zorném poli, někde mezi zoufalstvím a nadějí.

Nevím proč. Přece jsi zemřela. Probrečel jsem celej pohřeb, od „sešli jsme se“ po „odpočívej v pokoji“, fňukal jsem jako malá tříletá holka, co špatně došlápla a vymknula si kotník, skoro hystericky, vycházely ze mě neartikulovaný skřeky přicházející z odlehlejších a osamělejších míst, až to vzbuzovalo nelibou pozornost.

Můj život se svinul do mušle a nastaly u mě okamžiky, kdy jsem se snažil předstírat, že se nenacházím ve vlastním životě, přál jsem si být neviditelný, nenalezitelný, prostě pryč. A až znepokojivě jsem se sblížil se smutkem. Musel jsem odtud vypadnout. Někam, kde se neodehrál celej náš bouřlivý příběh, kde do mě nebudou narážet všechny ty bolestný a živý vzpomínky, jimž jsem nedokázal vzdorovat. A tak jsem se s mámou odstěhoval z vesničky do anonymního města, kde mě měl čekat příslib

spásy, novej, nekontaminovanej prostor, kterej nebyl ničím poznamenaněj.

Snažil jsem se na tebe nemyslet, což byl jen jinej způsob, jak na tebe myslet takřka nepřetržitě. Všechny ty nespolehlivý výjevy s rozmazanými okraji mi předhazovaly jen tebe, Evelin, pronásledovaly mě jako přízraky, dožadovaly se mojí pozornosti, skákaly mi do periferního vidění a uzurpovaly si tolik času a úsilí, že jsem prakticky nedokázal dumat o ničem jiným. Připadal jsem si jako panenka vúdú, do který někdo ustavičně zabodává jehlu. Přitom jsem jaktěživ nebyl zarytej nostalgik, nikdy dřív jsem se nezaobíral pozlátkem minulosti.

Poprvý jsem tě spatřil u přechodu pro chodce. Stála jsi tam s pohledem upřeným na semafor, v modrejch šatech v barvě pomněnek, ne smutná, ne veselá, tvůj výraz nic neprozrazoval, netečný oči, sevřený rty; vlasy, o který jsi přece přišla kdysi dávno, ti vlály kolem uší. Jako bys vyskočila z mého srdce.

Evelin?

Trhl jsem sebou, jako bych dostal elektrickéj výboj, zaskobrtnul mi pulz a splášil se mi dech.

Evelin???

Trvalo mi pár sekund, než jsem si uvědomil, že nejsi – ne, že nemůžeš bejt – skutečná, že jsi jen prelud, chiméra, fata morgána. Přesto jsem z tebe nemohl spustit zrak do

doby, než mě z téměř apatického civění vytrhl zvuk klaksonu, kterej se rozlehl ulicí jako varovnej signál. Zmizela jsi, jako by tě ten hluk zaplašil někam do temnot.

A jen o pár dnů později ses objevila znovu: u mě v pokoji, když jsem popíjel (což jsem od tvý smrti dělával často – byl to jedinej způsob, jak nebejt střízlivej, takže jsem se s tím vždycky popasoval tím jediným možným způsobem). Uvelebila ses na parapetu a dívala se oknem na ušmudlaný město, opět bez výrazu a mlčky. A já se nepohnul, jako bys byla vystrašená laň, kterou by sebemenší pohyb polekal.

Evelin.

Tak moc jsem chtěl vstát z postele, přejít k tobě a dotknout se tě. Celý hodiny jsem na tebe zíral, tiše plakal a nakonec neklidně usnul. Když jsem se probudil, byla jsi tatam.

Začala ses mi zjevovat s anomální pravidelností; v parku na lavičce vedle hrajících si škvřňat, v obchodáku mezi regály s nízkotučnými jogurty nebo na modrobílých kachličkách v koupelně, když jsem napouštěl vanu. Jednou jsem se dokonce zhulil poměrně kvalitní trávou a usmíval se na tebe celý věky ze vzdálenejch hlubin tunelu rozkoše.

A neříká se snad, že láska může bejt receptem na šílenství?

Pochopil jsem, že existuješ jenom v mojí hlavě, v mém mozku musel existovat kousek, kterej se nesmířil s tím,

co se stalo, zarytej střípek mý duše nedokázal říct to poslední sbohem, nemohl tě nechat jít a žít bez tebe; bylas jako imaginární kamarád, jehož si děti občas vybájí, když se cítí osaměle. Tolik jsem tě miloval, Evelin. Vstoupila jsi do mýho světa, náhle a bez varování, ale pak si z něj zase vyšla ven. A to mě učinilo nejnešťastnějším člověkem pod sluncem. Musel jsem uchránit něco, cokoliv, co by mi pomohlo nezapomenout, co by uchovalo tvou přítomnost v mém životě, nemohl jsem dovolit – a taky jsem to nechtěl –, aby ses vytratila do ticha a tmy, protože tam tě nemůžu vidět ani slyšet. Musel jsem tě udržet tady, někde poblíž, kde na tebe uvidím, i když to není stejný jako předtím; nemůžeš se smát, mluvit, plakat nebo cokoliv, co jsem na tobě tolik zbožňoval. Zbyly mi jen němý rty a mrtvej pohled, ale pořád to bylo víc než nic. Přimkl jsem se k tomu hologramu, co mě navštěvoval, s umíněností, s níž se upínáme pouze k tomu, co nás mučí.

Takhle se mi vymstila touha být milován.

Ach, Evelin. Co když jednou zmizíš úplně? A nikdy se už nezjevíš?

Co pak?

ČÁST PRVNÍ

TO,
CO ZMIZÍ

[1]

Sledoval jsem tu dvojici několik minut. On ustavičně gestikuloval. Ona se smála, nahlas a nespoutaně, ale ne tak, jak jsi to uměla ty. Nikdo nedokázal ze svý bránice vyrazit takovej bezuzdnej smích jako ty. Přesto mi neunikla jistá podobnost, jako by tušila, že sem dneska přijdu a budu ji okukovat; jasně, určitě si ten úsměv, co jí tak bezelstně pohrával na tváři, nacvičovala doma před zrcadlem, jen abych z ní nespustil oči; za tuhle stupidní myšlenku jsem si dal pomyslnej pohlavek, ale občas mi mysl nedopatřením sjede k naprostým absurditám.

Seděli u malýho kulatýho stolku, co se viklal jako vykotlanej zub, přistrčenýho k ošoupaný zdi naproti smrdutým záchodkům, ale zjevně jim to absolutně nevařilo; zahledění jeden do druhýho s růžovýma brejlema na nosech, přitahování jako dva opačný póly magnetu. Vyzařovalo to z jejich tváří, ta ještě ničím nepošlapaná zamilovanost, krásná jako západ slunce, žádný nastřádaný starosti nebo hádky, jenom čistá, neposkvrněná iluze, která se dřív či později musí ušpinit a zamazat, časem, ne teď, teďka je ten cit teprve u zrodu, kdy v něm figurují komplimenty, nevinný, až skoro stydlivý dotyky, letmý pousmání, džentlmenský držení dveří a tucet ru-dejch růží.

Ona je ti trochu podobná, stejný blondatý mikádo, rovně zastřižený těsně nad klíčními kostmi, lehce kadeřavý jako vlny v mořském příboji, i barva očí sedí, dokonce i plný rty. Jako fakt? Nevěřím na náhody, ale musel jsem se krotit, abych ji neoslovil a nezeptal se jí na jméno. Tolik mě zaujala. S pohledem přibitým na jejím obličejí jsem směle usrkoval čtvrtý pivo.

Oknem dovnitř nahlížel zakaboněnej večer. Co nevidět se rozprší, popelavej déšť bude bubnovat svůj naučeněj rytmus, svou tajnou Morseovu abecedu na sklo, ťuk, ťuk, ťuk, jako metronom, takový průhledný maličký zkazky z nebes, ve kterejch nikdo neumí číst.

Vyprázdnil jsem orosenou sklenici, zrovna když on ostýchavě natáhl ruku přes stůl, aby se jí mohl dotknout, ona mírně zrudla, ale vložila své dlouhý prsty do jeho dlaně. Úplně jsem vnímal ty vibrace, co kolem nich tančily valčík, neviditelný, a přesto nepřehlédnutelný; zavedly mě do vzpomínek, kterejch jsem se chtěl vyvarovat. Výhled mi zamlžily drobný slzy, který jsem zamáčkł. Ne teď, ne tady. Špatnej čas i místo. Naznačil jsem servírce prázdným pŕllitrem, že přišel čas na pátý pivko, což na její tváři vyčarovalo nerudnej výraz. Jistojistě by mě odtud nerada vykazovala ve stavu, kdy se svět houpe jako na lodní přídi jak minule.

Přinesla ho, přičemž do mě zasekla varovnej pohled typu „nepřeháněj to“. Jaký že je univerzální gesto pro

„nestarej se“? Vždycky jsem vypil víc, než bylo záhodno, a dnešek patřil k těm občasným večerům, kdy jsem chtěl smazat minulost a zapomenout, kým jsem. Navíc jsem musel v poslední době v tom zpustlým bytě bez špetky vkusu ve druhým patře toho krabicového paneláku poslouchat matčiny vytáčky a kritiky, který se u ní s nárůstem věku zhoršovaly. Nepotřebuju, aby mě k tomu všemu ještě komandovala servírka.

On se omluvil, že si odskočí, ona zůstala sama. Měl bych za ní jít a oslovit ji? Komu to ublíží?

Aniž bych o svém počinu nějak valně zapřemejšlel, těžkopádně jsem se postavil a potácivým krokem nezkušeného provazochodce jsem k ní zamířil.

„Ahoj, nerad ruším, ale musím se zeptat...“ zněl jsem uboze, skoro směšně, jako vandrák, co žebrá někde na ulici bůra. Pokusil jsem se zatvářit přívětivě, ale dech nasáklej chlastem a zkalený oči tomu moc nepomáhaly.

„Víte, s někým tu jsem...“ pronesla nejistě.

„To je v pohodě, nechci rušit, o nic nejde, jen mě zajímalo...“

„Kdo to je?“ zazněl zleva hlas, jehož tón se mi ani za mák nezamlouval.

„Nevím, přišel sem a prý se mě chce na něco zeptat,“ opáčila.

„Hele, kámo, dej si vodchod,“ řekl mi, ne odměřeně nebo hrubě, nemohl před slečnou působit jako agresor,

vyznělo to skoro, jako by prosil. Rysy jeho obličeje však přešly v rychlém sledu od udivení přes znechucení až k hněvu tak, že na okamžik vypadal nelidsky, jako ghúl z pohádek. Byl svalnatej a testosteronem přímo kypěl.

„Jen jsem se chtěl na něco zeptat, nic víc, jasný?“

„Slušně tě žádám, abys nás nechal na pokoji.“

To mě popudilo, jako bych snad narušoval tu jejich panensky čistou idylku jako nějakej vetřelec.

„Poslyš, nepleť se do toho, jen jsem se chtěl...“

„Okamžitě odejdi, nebo ti pomůžu.“ Hlas získal na neoblomnosti. V jeho tváři něco ztvrdlo, jako by se jeho svaly měnily v kosti.

Ušklíbl jsem se a strčil do něj. „Uklidni se, doprdele, jen jsem se...“

Než jsem se nadál, dost surově mě popadl a táhl ke dveřím, veškerý osazenstvo s neandrtálskými ksichty nás bedlivě pozorovalo jako sedmý dějství Shakespearova Othella. Mohl jsem se mu vzpírat, vytrhnout se nebo dělat kravál, ale z nějakýho důvodu mě opustil všechen vzdor. Otevřel dveře a vystrčil mě z nich na ulici s rázným: „Pa-dej vocaď.“ Vrátil se dovnitř, míjel se se servírkou, která vylezla ven s účtem a s radou, ať jdu radši domů a vyspím se z toho.

Asi myslela z tý opice, ale já bych se nejraději vyspal z tvý smrti, Evelin.

[2]

Než jsem dorazil se svým mráкотným stavem do skličujícího bytu, provrávorál jsem se labyrintem nevzhlednejch úzkejš uliček a zastavil jsem se v jednom opuštěném parku, abych si dopřál cigaretu před spaním. Po nočním nebi se už převalovaly černý, hustý mraky a schylovalo se ke květnový průtrži. Doufal jsem, že než se spustí, už budu chrnět ve svém pelechu.

Došlo mi, že moje pátý pivo zůstalo netknutý na stole v hospodě. Zapálil jsem si. Žhavej konec žvára škrábal do tmy, a zatímco jsem v klidu pokuřoval, za což bys mě určitě pokárala, nepřítomně jsem upíral pohled před sebe jako zhypnotizovanej. Ani nevím na co. Jestli na nefunkční semafor, autobusovou zastávku, osamělou houpáčku, jejíž sedačka vypadala jako dětská kresba úsměvu nebo na tvou tvář. Všechno mi to splývalo v jeden nesourodej mazanec. Kolik že je to let? Sedm, že? Je to vůbec možný? Aby čas tak kvapil, bez ostychu chvátal kupředu jako dostihovej kůň do vytouženého cíle, den za dnem, měsíc za měsícem, rok za rokem. A přesto mě dnešek dráždil svou vleklostí. Všechno, co jsem se kdy naučil, mi říká, abys zmizela z mý hlavy, a všechno, co si přeju, mě naopak ponouká k tomu, abys z ní nikdy neodešla, aby tvůj obličej zůstal zarámovanej viset v chodbách mý mysli. Ale

neměly by přece jen vzpomínky zůstat v minulosti a nevypadat se narušovat přítomnost?

Ach Bože, tolik jsem miloval, jak jsi vyslovovala mé jméno, znělo trochu jinak, nevšedně, nezašle, neobvykle, jako slovo, jež předtím nikdy nikdo neproněsl. Miloval jsem tvoje pohledy; byly jako sled tajemných hieroglyfů, který dokázal rozluštit jen málokdo. Miloval jsem tvé písmo, psaný neohebnými školáckými tahy, který tu a tam ustoupily rozmáchlým dospěláckým kudrlinkám. Miloval jsem, jak jsi při našem milování poznala můj soukromý výraz, jenž oznamoval blížící se vrchol, a zlehka jsi zasténala s téměř neviditelným úsměvem v obličeji. A miloval jsem, jak sis čítávala na posteli v mém teenagerovském pokoji. Sledoval jsem tvůj soustředěný výraz, jak jsi někdy zlehka nakrčila obočí, jindy se ti zaleskly oči nebo ses tu a tam rozesmála na celý kolo. Vždycky jsi životem proplouvala s očima pevně upřenými do budoucnosti. Tak proč ses pak žádný nedomýšlela?

Celou tu dobu se mi do hlavy vracela tatáž vzpomínka, ta a žádná jiná. Ta, díky které na tebe není možný zapomenout, takovou si tě budu pamatovat do své smrti. Byla jsi moje, moje Evelin, už tehdy jsem si uvědomoval tu hodnotu okamžiku, už tenkrát jsem věděl, že se ta vzpomínka nemůže jen tak vytratit, obraz s takovou divokou sytostí barev a skutečna. Ten výjev byl víc opravdověj, než všechno předtím a všechno potom, ne jako většina

upomínek, která putovala do zasutejch zákoutí mozku, kde se ztratila. Vzpomínka, kterou si tolik toužím zasklít a nechat si ji vystavit na poliče.

Byl počátek podzimu, čtvrtýho října, kdy léto před časem zešedivělo, barevný listí se snášelo z téměř holejch větví, oblohu ozvučoval ptačí zpěv, slunce svítilo jen matně, pár mraků se houfovalo po nebeský fresce nad náma. Vzal jsem tě ven, protože jsi to chtěla. Holou pleš jsi skryla pod žlutou pletenou čepici, navlíkla sis tu ošklivou mikinu s ošoupaným mikymauzem a ty příšerný pruhovaný kalhoty. A já si i přesto pomyslel, jak jsi překrásná. Tak proč jsem nic neřekl? Proč jsem ti nepověděl, jak ne skutečně ti to sluší? Že jsi jedna z milionu, hezčí než kterákoliv jiná? Protože jsem jen dokázal myslet na to, že se jednou vytratíš z mého života. Pořád, navzdory svý nemoci, tě obklopovala ta aureola klidu, pevněj průsvitnej kruh jistoty, rty zvlněný do úsměvu, i když ses neusmívala, oči hnědý, kalně a jiskřivě, jako bys ani netušila, že umíráš.

Táhl jsem tě na vozíčku březovou alejí, vzpomínám si, jak ses smála, tak opravdově a nespoutaně a z plna hrdla, až jsi přehlušila ptačí štěbetání. Ponoukalas mě, abych přidal, a já se rozběhl, jak nejrychleji jsem dovedl. Stočila jsi hlavu vzhůru, zírala jsi na to nekonečný nebe a natáhla jsi k němu ruku, ještě, ještě rychleji, nabádala jsi mě a já kvůli tobě napnul všechny síly, čelo orosený, začalo mě píchat v boku, málem jsem vypustil duši, ale stejně jsem